

BRAM VAN BAAL

SHANNON DE LA COMBÉ

ISABELLE VACA

VAN MARKTPLEIN NAAR KANSPLEIN

EINDRAPPORTAGE NIEUWE INVULLING MARKTPLEIN HENGELO

SAXION
Honours Programme

stichting
centrummanagement
hengelo

074

STADSWERKPLAATS

1910

1960

2017

samenvatting

Uit dit onderzoek, is gebleken dat de uitstraling van het centrum van Hengelo door veel mensen als problematisch wordt ervaren. De 'saaie' uitstraling van het centrale marktplein in Hengelo is hier mede debet aan. Dat het marktplein toe is aan herinrichting is onder de Hengeloërs dan ook duidelijk. Om deze reden doen wij een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen bestaan uit een samenvatting van de punten die de ondervraagden uit ons onderzoek naar voren hebben gebracht, alsmede ideeën van studenten tijdens een van de werksessies van het HP 'Changing Cities' van Saxion.

Niet alleen de Hengeloërs onderschrijven de problematiek, maar ook de marktlieden en ondernemers in Hengelo zijn het eens; het marktplein mist sfeer.

Toch worden er genoeg leuke en interessant ideeën geopperd. Hengelo heeft veel te bieden en er moet gebruik worden gemaakt van de sterke punten die Hengelo kent. Wij zijn tot de conclusie gekomen dat het verlagen van de parkeerkosten een stimulans zal vormen voor het centrum van Hengelo. Echter zijn we er hiermee nog niet. Hengelo heeft nog veel leegstand en ook aanpassingen aan het marktplein zullen nodig zijn voor het aantrekken van de bezoekersaantallen en het verminderen van de leegstand.

Een van de dingen die naar voren komt uit het onderzoek is dat mensen vaak dezelfde route lopen, waardoor zij in bepaalde gebieden van de stad niet of nauwelijks komen. De eerste aanbeveling is om een route uit te stippelen door de stad op basis van bijvoorbeeld een thema.

Daarnaast zal het marktplein van Hengelo door aanpassing van de bestrating al een hele andere aanblik hebben. Doordat de structuur van het marktplein als positief wordt ervaren, voor zowel de marktlieden als ook mindervaliden, zal daar niet de verandering in moeten zitten. Een mogelijkheid is het aanbrengen van motieven, kleuren en/of vormen in de bestrating.

De derde aanbeveling is het gebruiken van (gekleurd en bewegend) licht. Dit is een simpele manier om wat meer aandacht te trekken naar het marktplein, maar ook om Hengelo in het algemeen op de kaart te zetten. Dit is onderscheidend van omliggende steden. Ook kan gedacht worden aan een lichtfestival. Als voorbeeld kan gekeken worden naar het jaarlijkse lichtfestival in Amsterdam.

Hengelo en omstreken kent genoeg talent. Kostenefficiënt is een samenwerking met het ROC of een Hogeschool. Zo hebben studenten de mogelijkheid hun werken tentoon te stellen voor een groot publiek en biedt het de stad de mogelijkheid om kunst te laten zien op een manier die niet veel geld kost. Het mooiste zou zijn als de kunst makkelijk verplaatsbaar is.

Ten slotte is onze laatste aanbeveling het toevoegen van water en groen. Een groot deel van de Hengeloërs vindt het aanbrengen van groen en water op of rondom het marktplein een goed idee. Het zorgt voor invulling van het plein en doorbreekt de saaie en minimalistische uitstraling. Ook het toevoegen van terrasjes aan het marktplein zien veel mensen wel zitten, dit zou leiden tot meer sfeer op het marktplein.

woord vooraf

Dit rapport is tot stand gekomen in opdracht van de Stichting Centrummanagement Hengelo. Hiervoor hebben Bram van Baal, Shannon de la Combé en Isabelle Vaca uitgezocht hoe het marktplein van Hengelo weer interessant kan worden gemaakt. In dit rapport zal een advies gegeven worden over de verschillende mogelijkheden.

Dit adviesrapport is tot stand gekomen met dank aan mevr. mr. E.D. van Dooren-Wisseborn en gemaakt in opdracht van het Stichting Centrummanagement Hengelo.

Enschede, 7 juni 2017

Bram van Baal
Shannon de la Combé
Isabelle Vaca

inhoudsopgave

samenvatting	3
woord vooraf	4
inhoudsopgave	5
inleiding	6
het probleem met het marktplein	7
een doorn in het oog	7
door de ogen van ondernemers, marktlieden en inwoners	8
het marktplein tot nu toe	10
aanpassingen tot nu toe	10
effect op de bevolking	12
de toekomst	14
toekomstvorming	14
van saai plein naar gezellig plein	16
van weinig bezoekers naar veel bezoekers	18
van niets te doen naar veel te doen	20
aanbevelingen	22
bijlagen	24
onderzoeksvragen	24
verantwoording onderzoek	26

inleiding

Hoe maak je van een leeg plein een interessant plein? Aan welke factoren moet worden gedacht en hoe reageert de bevolking van de stad hierop? Het Honours Programma Changing Cities van Saxion Hogeschool te Enschede heeft ons de mogelijkheid geboden om een onderzoek uit te voeren.

Ons onderzoek is gewijd aan het marktplein in Hengelo. Twee teamleden zijn woonachtig in Hengelo en zien dagelijks de moeilijkheden, maar ook de mogelijkheden van het marktplein. Doordat er meerderen van ons team uit Hengelo komen zijn we nauw verbonden met het marktplein.

Onze opdrachtgever, Stichting Centrummanagement Hengelo, heeft ons gevraagd te onderzoeken welke mogelijkheden het marktplein biedt. Voor ons onderzoek hebben wij daarom gebruik gemaakt van meerdere onderzoeksmethoden. Wij hebben interviews en enquêtes gehouden en hebben hierdoor een duidelijk beeld kunnen schetsen van de situatie van het plein.

Ons rapport bevat hoofdstukken met paragrafen.

Het rapport begint met een beschrijving van de situatie op het marktplein. Daarna zal worden beschreven welke aanpassingen het marktplein heeft ondergaan en hoe de bevolking van Hengelo hierop heeft gereageerd. Tot slot zal een blik worden geworpen op de toekomst. Het rapport zal worden afgesloten met aanbevelingen.

het probleem met het marktpllein

een doorn in het oog

Elke inwoner van Hengelo kent het probleem, maar niet alleen de inwoners van Hengelo valt het op. Het marktpllein is het hart van de stad en het hart van de stad is leeg. Vraag een willekeurige bezoeker of inwoner van Hengelo wat hij of zij van het marktpllein vindt en de woorden 'saai', 'grijs' en 'ongezellig' zullen de revue passeren. Het marktpllein behoort volgens de Hengeloërs zelfs tot een van de lelijkste plekken van Hengelo, zo schrijft de Tubantia.¹ Dat het marktpllein toe is aan herinrichting is onder de Hengeloërs dan ook wel duidelijk.

Maar sinds wanneer is de uitstraling van het marktpllein in Hengelo een probleem? Sinds een aantal jaren kampt Hengelo met grote leegstand. Veel van de ondernemers denken dat de leegstand verband houdt met de lage bezoekersaantallen. Voordat er sprake was van deze leegstand was het marktpllein het centrum van de stad. Door het vertrek van de V&D staat er een groot pand leeg. Dit bevordert de uitstraling en gezelligheid van het plein niet. Men komt minder snel naar het marktpllein als ze er niets te zoeken hebben.

¹ Tubantia 2017. www.tubantia.nl (zoek op: mooi en lelijk Hengelo)

door de ogen van ondernemers, marktlieden en inwoners

De vraag of en zo ja wanneer het marktplein als een probleem wordt gezien, beantwoorden wij door middel van interviews en enquêtes met de personen die er mee te maken hebben; de marktlieden, Hengeloërs en toeristen. De uitwerkingen van deze interviews bevinden zich in de bijlage.

Uit gesprekken die wij hebben gevoerd met de ondernemers rondom het marktplein blijkt dat ook zij hinder ervaren van het onaantrekkelijke marktplein. Niet alleen komen er minder personen naar de winkels rondom het marktplein, Hengeloërs kiezen er steeds vaker voor om naar Enschede te gaan.

“Ik zou het leuk vinden als er meer evenementen worden gehouden op het plein. Ik woon zelf in Enschede en daar is altijd iets te doen. Dat mis ik in Hengelo. Hengelo kan het marktplein aantrekkelijker maken. Zo was er laatst tegenover de ‘Twee Wezen’ muziek te horen. Dit zorgt direct voor een gezellige sfeer.” - Hengeloër

“Dat zelfs inwoners van Hengelo liever naar Enschede gaan geeft de kern van het probleem weer. Over het algemeen komt duidelijk naar voren dat een groot deel van de ondernemers rondom het marktplein in Hengelo niet gelukkig is met het marktplein in zijn huidige vorm. Op woensdag en op zaterdag staat de markt op het marktplein. Het is dan wel redelijk druk. Wanneer de markt er niet staat is er niets te beleven.” - Ondernemer

Dat het marktplein gezelliger is op de dagen dat de markt er staat, wordt bevestigd door de marktlieden. Zij zien over het algemeen vaker de positieve punten van het marktplein en kijken eerder naar de functionaliteit dan naar de uitstraling.

“De opzet van de markt vind ik erg positief. Het is een ruim en vlak plein en er zijn brede gangpaden waardoor het erg toegankelijk is” - Marktkoopman

Echter is de maatschappij onderhevig aan veranderingen en is ook de functie van de markt in de loop der tijd veranderd. Zo bieden winkelcentra tegenwoordig een verscheidenheid aan producten, van eten en drinken tot aan kleding, en kopen consumenten vaker via internet. Het is dus niet per se nodig om de stad, laat staan de markt, te bezoeken. Zo is een groot deel van de marktbezoekers vaste klant. Ondanks de relatief positieve kijk op het marktplein zien ook de marktlieden wel de problematiek.

“Ik vind het marktplein eigenlijk prima zoals het is, maar ik kan me voorstellen dat je er als winkelend publiek of als Hengeloër anders tegenaan kijkt. Ik ben van mening dat er een simpele oplossing moet komen. Het moet haalbaar zijn en niet teveel geld kosten.” - Hengeloër

Het marktplein mist sfeer, is kaal, troosteloos en onpersoonlijk zo klinkt het. De mening dat de aankleding van het marktplein beter moet, wordt door veel personen gedeeld. Het gevolg van zo'n onaantrekkelijk hart van de stad is dat personen eerder naar de omliggende steden trekken.

Ook het winkelend publiek en de inwoners van Hengelo onderschrijven de problematiek.

“Ik kom eigenlijk nooit op het marktplein. Ik vind het er grauw en kaal. De terrasjes in de zomer in Hengelo zijn wel leuk!” - Hengeloër

Dat het lage gemiddelde cijfer dat aan Hengelo wordt gegeven door onze ondervraagden verband houdt met de uitstraling van het marktplein blijkt wel uit de toelichtingen. Ze vinden het maar een grauw en kaal plein en er is, op de marktdagen na, weinig te beleven. Vooral het gebrek aan aankleding en sfeer komt vaak terug in de antwoorden. Ook de leegstand wordt veel genoemd als een probleem voor Hengelo. Dat de ondervraagden vrij negatief zijn over het marktplein in Hengelo is duidelijk. Echter weten zij ook heel goed wat ze graag zouden willen zien. We zullen hier in onze aanbevelingen op terug komen.

Nu wij hebben geconcludeerd dat er sprake is van een probleem zullen wij kijken naar wat er al gedaan is om het probleem te verbeteren en kijken we naar eventuele oplossingen met behulp van de inwoners van Hengelo, die in ons onderzoek een prominente rol innemen.

het marktpllein tot nu toe

aanpassingen tot nu toe

Elke woensdag en zaterdag is er op het marktpllein in Hengelo een markt. De kooplieden hebben allen een vaste plek op de markt. Op de site van de markt (www.markthengelo.nl) is een plattegrond te bekijken waarop is aangegeven welke kooplieden waar staan.² Wanneer een bezoeker besluit om naar de markt in Hengelo te gaan, kan deze persoon op de site bekijken welke kraampjes er aanwezig zijn en waar deze zich bevinden. Door het aanwijzen van vaste plaatsen voor de kooplieden, worden bezoekers sneller gemotiveerd om langs te komen op de markt omdat zij weten waar de kraampjes zich bevinden.

In 2007 heeft de gemeente Hengelo een debat gevoerd met haar burgers over de binnenstad. De deelnemende Hengeloërs gaven aan dat ze meer sfeer, vrolijkheid en gezelligheid willen zien. Met name het marktpllein kon wel een impuls gebruiken. Naar aanleiding van de uitkomst van het debat vond de gemeenteraad het passend om het gereserveerde budget voor kunst in te zetten voor het marktpllein. Het schetsontwerp is mede uitgekozen door een afvaardiging van bewoners en ondernemers van de binnenstad als onderdeel van de selectiecommissie.³

Om het marktpllein gezelliger te maken is er in 2012 besloten om midden in het centrum vijf gigantische bronzen beren te plaatsen.⁴ De vijf bronzen beren zijn ontworpen door Marjoleijn Mandersloot en worden badgasten genoemd. Marjoleijn Mandersloot heeft meermaals kunstwerken gemaakt voor steden.⁵

² Markt Hengelo, www.markthengelo.nl (zoek op Kooplieden plattegrond).

³ Twente Journaal, www.twentejournaal.nl (zoek op berenkunstwerk Hengelo).

⁴ Twente Journaal, www.twentejournaal.nl (zoek op berenkunstwerk Hengelo).

⁵ Marjoleijn Mandersloot, www.marjoleijnmandersloot (zoek op badgasten)

Het was destijds de bedoeling om een rechthoekige vijver midden op het marktplein te realiseren. Deze vijver is nooit gekomen. Om toch iets van water te suggereren, liggen er aan de voeten van de beren wat blauwe vormen die als waterdruppels kunnen worden gezien.⁶

Een bezienswaardigheid zijn de beren wel. In dat opzicht zijn ze ook uniek. In tal van steden kon je vroeger levende beren in berenkuilen als bezienswaardigheid vinden. Berlijn en Bern zijn beroemde voorbeelden. De beer staat er in het stadswapen en ook in de naam van de stad zit een verwijzing.

⁶ Zonnenberg 2014, <http://www.dorsoduro.nl/beren-los/>

effect op de bevolking

Het effect wat het kunstwerk teweegbrengt bij het gemeentebestuur is niet subtiel. De gemeentelijke bezwaarcommissie is gevallen over het feit dat de gemeente de beren bestempelde als 'straatmeubilair'. De beren zijn geen straatmeubilair, die beren zijn kunst. Al zijn ook daarover de meningen verdeeld.

Hoe dan ook, zonder vergunning mogen ze er niet staan, zo is aan het Hengelose gemeentebestuur medegedeeld door de commissie. Door de beren als straatmeubilair te bestempelen, voorkwam het gemeentebestuur dat er een vergunning aangevraagd moest worden. Door de uitspraak van de commissie dat de beren 'kunst' zijn, moest de gemeente alsnog een vergunningaanvraag indienen.

Het effect wat de beren teweeg brengen bij de inwoners van Hengelo is gemengd. De inwoners van Hengelo stellen dat het 'weggegooid geld' en 'te eendimensionaal' is. Toch zijn er ook Hengeloërs die de beren mooi vinden en enthousiast reageren.⁷ Vooral kinderen vinden de beren geweldig. In 2013 werd feestelijk gevierd dat de beren een jaar geleden werden geplaatst. Hier waren veel kinderen bij aanwezig en de beren waren feestelijk aangekleed.⁸

Wij hebben voor ons onderzoek gebruik gemaakt van enquêtes. Door de verschillende antwoorden hebben wij een beeld gekregen van het effect dat de beren hebben veroorzaakt. Er wordt verschillend gereageerd op de beren. Een meerderheid vindt de beren verschrikkelijk en wil deze het liefst vandaag, dan morgen zien vertrekken. Een kleine minderheid vindt de beren leuk. Zij vinden dat als de beren worden weggehaald, het marktplein nog kaler zal aanvoelen dan deze al is.

⁷ Bomen in Hengelo. www.bomen-in-hengelo.blogpost.nl (zoek op beren op de markt).

⁸ AD. www.ad.nl (zoek op beren in Hengelo).

Over de aanschaf van de beren ontstond veel ophef. Enkele politieke partijen in Hengelo vonden het kunstwerk veel te duur en niet passen op de Markt. In totaal kostten de vijf bronzen beren zo'n € 450.000,-.⁹ In het najaar van 2010 heeft in Hengelo een enquête plaatsgevonden waarin de Hengeloërs werden gevraagd naar hun mening over de vijf bronzen beren. De overgrote meerderheid van de Hengeloërs bleek tegen de komst van de beren te zijn.¹⁰

Een ontevreden inwoner van Hengelo heeft een advertentie op marktplaats gezet. 'Gratis af te halen wegens compleet verkeerde investering gemeente Hengelo 5 afschuwelijke lelijke bronzen beren', luidt de tekst van de advertentie.¹¹

Niet alleen is het overgrote deel van de Hengeloërs tegen de beren, ook slaan de laarzen van de vijf beren langzaam groenblauw uit. Boven de knie zijn de beren ook iets aangetast, maar dit is in mindere mate. De beer die er het meeste 'last' van heeft, staat op de hoek bij de Brinkstraat, naast de kiosk van MC Wok. Waarschijnlijk zijn de berenpoten aan het 'oxideren'. In dit geval wordt vermoedt dat hondenurine de grote boosdoener is, maar het kunnen ook wildplassers zijn die tijdens uitgaansnachten hun blaas legen.¹²

Kunstenares Marjolijn Mandersloot vindt het jammer dat er vlekken op de poten zitten. Het probleem is volgens de kunstenares wel makkelijk te verhelpen, door middel van het aanbrengen van een nieuwe beschermende laag. Een klein deel van de Hengeloërs vindt de beren wel leuk. Zo worden er jaarlijks door verschillende personen selfies met de beren gemaakt.¹³

⁹ RTV Oost, www.rtvooost.nl (zoek op badgasten in hengelo).

¹⁰ Tubantia, www.tubantia.nl (zoek op berenkunst).

¹¹ RTV Oost, www.rtvooost.nl (zoek op badgasten in hengelo).

¹² Tubantia, www.tubantia.nl (zoek op beren in Hengelo).

¹³ AD, www.ad.nl (zoek op beren in Hengelo).

de toekomst toekomstvorming

Op dit moment is het marktplein van Hengelo gevuld met de markt op woensdagmiddag en op zaterdagmiddag. Buiten deze momenten is het marktplein volledig leeg. Voor het onderzoek hebben wij op verschillende momenten marktlieden ondervraagd over de situatie. De marktlieden lieten ons blijken dat er geen wil is om de markt te verplaatsen naar een andere plek zoals de Brink of voor het station van Hengelo. Echter onderschrijven zij wel de problematiek. Het marktplein is zeer onaantrekkelijk en voor een lange tijd had dat nog geen effect op de markt zelf. Echter in recentere jaren hebben marktlieden te maken met een dalend omzet- en bezoekersaantal. Dit alles heeft volgens hen te maken met de staat waarin het marktplein verkeert en de parkeerkosten. De factor parkeerkosten komt later terug in dit rapport.

In verschillende onderzoeken die zijn gedaan zijn verschillende verbeterpunten voorgesteld om het marktplein weer aantrekkelijk te maken. Echter geen enkel onderzoek heeft rekening gehouden met de markt die er twee keer per week op plaatsvindt. Een enkel onderzoek stelde zelfs voor om van het marktplein een sportpark te maken.¹⁴ Dit is in verband met afspraken tussen marktlieden en de gemeente een compleet onuitvoerbaar plan.

Door de markt kunnen er dus geen grote aanpassingen aan het marktplein plaatsvinden. Dit neemt echter niet weg dat het marktplein op bepaalde punten moet en kan worden veranderd. Rekening houdend met de belangen en wensen van de markt, de punten die werden genoemd bij enquêtes met het winkelend publiek en gesprekken die wij hebben gevoerd met ondernemers rond het plein komen wij tot enkele aanbevelingen om het lege plein aantrekkelijker te maken.

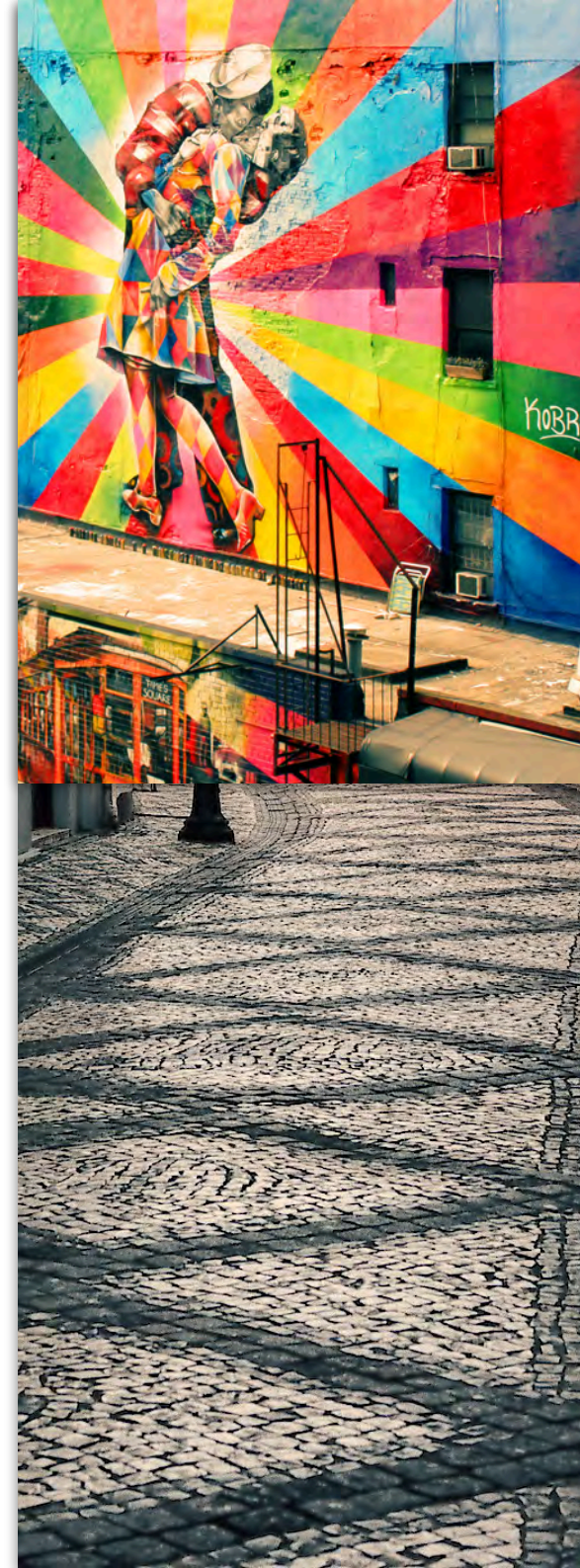
De indruk van Hengelo is niet alleen maar negatief. Hengelo heeft veel te bieden. Zo heeft Hengelo het Metropool, Schouwburg Hengelo, Bibliotheek Hengelo, het Historisch Museum en Oyfo (voormalig Techniekmuseum HEIM).

Het is dan ook noodzaak dat er optimaal gebruik wordt gemaakt van deze positieve punten. Dit gebeurt nog te weinig. Voor een oplossing moet rekening worden gehouden met alle betrokkenen. Voor de uitvoerbaarheid van onze aanbevelingen is daarom onder andere rekening gehouden met de markt die twee keer per week plaatsvindt op het marktplein.

Door het gebrek aan zitplaatsen op en rondom het marktplein hebben personen buiten evenementen en de markt geen reden om op het marktplein te blijven. Met name terrasjes kunnen zorgen voor meer sfeer en gezelligheid. Dit zorgt ervoor dat er vaker personen richting het marktplein komen. Een tweede element wat vaak wordt gezien op grote pleinen is een fontein. Een fontein geeft invulling aan een leeg plein, maar neemt ook weer niet de hele ruimte in waardoor evenementen en de markt nog kunnen plaatsvinden. Het zorgt ervoor dat een plein minder leeg aanvoelt en trekt bovendien met mooi weer veel personen aan. Het gebruik van water op het marktplein kan echter in verschillende vormen. Het gebruik van water zal vooral op warme dagen verschillende doelgroepen aantrekken. Door water te combineren met licht wordt direct een bepaalde sfeer en uitstraling gecreëerd. Laat het marktplein van Hengelo nou net deze twee kernelementen missen.

Uit een recent wetenschappelijk artikel worden verschillende factoren genoemd voor een aantrekkelijk marktplein. De binnenstad moet slim inspelen op de huidige ontwikkelingen om een aantrekkelijk winkelgebied te blijven. Het bieden van een aantrekkelijk verblijfsklimaat waarbij veel plaats is voor horeca en daarmee beleving spelen hierbij allereerst een grote rol. In de onderstaande aanbevelingen hebben wij dit meegenomen.¹⁵

¹⁵ Butink 2014, p. 52-54.

van saai plein naar gezellig plein

Om te beginnen zal de bestrating moeten worden veranderd. Deze simpele stap kan al zorgen voor een heel andere aanblik overdag. Vooral wanneer het een bewolkte grijze dag is, is de bestrating niet om aan te zien. Zo blijkt uit de gesprekken die we hebben gevoerd met betrokkenen.

Doordat wij in Nederland niet altijd kunnen genieten van mooi weer, mist een grijs en leeg plein in Nederland al snel sfeer. De aanbeveling die wij doen is dan ook het aanpassen van de bestrating. Het marktplaatsplein van Hengelo kan door aanpassing van de bestrating al een heel andere aanblik hebben. Doordat de structuur van het marktplaatsplein als positief wordt ervaren, voor zowel de marktlieden als ook mindervaliden, zal daar niet de verandering in moeten zitten. Wat voorop staat is dat er iets moet veranderen aan de uitstraling. Een mogelijkheid is het aanbrengen van motieven, kleuren en/of vormen in de bestrating.

Een van de dingen die naar voren komt uit dit onderzoek is dat personen vaak dezelfde route lopen, waardoor zij in bepaalde gebieden van de stad niet of nauwelijks komen. De andere aanbeveling is om een route uit te stippelen door de stad op basis van bijvoorbeeld een thema. Hieraan zou men een app kunnen koppelen, waarin gebruik kan worden gemaakt van een puntenspaaractie, foto's en informatie over de stad. Deze route zal deze belangrijke 'bezienswaardigheden' natuurlijk niet overslaan. Wij pleiten voor een korte en een wat langere route. De route zou kunnen worden aangegeven met voetstappen die verwerkt zijn in de straten. Dit maakt het wat speelser en interactiever. Dit maakt het voor kinderen ook leuk.

Een ander aspect dat naar voren komt uit ons onderzoek is dat veel personen de binnenstad niet compact genoeg vinden. Het woord clusters wordt genoemd. Onze aanbeveling is dan ook waarom niet juist gebruik maken van de indeling zoals die er is? Door bijvoorbeeld de clusters een naam of kleur en een eigen identiteit te geven. Als succesvol voorbeeld kan gekeken worden naar een stad als Amsterdam. Er kan meer duidelijkheid gecreëerd worden door bijvoorbeeld de verschillende clusters of straten een kenmerkend licht te geven of te zorgen voor een omlijning van licht.

Al deze aanbevelingen nemen niet weg dat het marktplein simpelweg heel erg leeg is. Dit kan opgelost worden door middel van het plaatsen van kunst op het marktplein. Niet door middel van het aanschrijven van dure zeer bekende kunstenaars zoals eerder is gebeurd bij de beren die nu op het marktplein staan. De beren hebben niet het gewenste effect en de algemene tendens in Hengelo rond de beren is zeer negatief.¹⁶ Bovendien hebben de beren 450.000 euro gekost wat in de ogen van een merendeel van de Hengeloërs een onacceptabel hoog bedrag is.¹⁷ Mede daarom willen wij juist jong, goedkoper, talent een kans geven om het marktplein op te fleuren. Op deze manier kan Hengelo zich profileren als kunst- en techniekstad. Op dit moment profileert Hengelo zich totaal niet, terwijl de kansen er wel zijn. Vroeger was Hengelo een belangrijke techniek stad en ook nu huist Hengelo verschillende MBO-opleidingen van het ROC van Twente.

Deze studenten willen we in de praktijk gebruiken door verschillende plekken op het marktplein aan te wijzen waar de kunst van studenten kan worden geplaatst voor een bepaalde tijd. Het beheer hiervan kan worden verzorgd door het ROC van Twente. Hiervoor krijgen zij een kleine vergoeding en een publiek. Het publiek krijgt een vrolijker marktplein waarop dingen zijn geplaatst. Van belang is wel dat de plekken voor de kunst zorgvuldig worden overlegd met de marktlieden om verstoring van de markt te voorkomen.

¹⁶ AD, www.ad.nl (zoek op beren in Hengelo).

¹⁷ RTV Oost, www.rtvooost.nl (zoek op badgasten in Hengelo).

van weinig bezoekers naar veel bezoekers

Rondom het punt bezoekersaantallen zijn twee dingen van groot belang. Dit zijn de leegstand en de parkeerkosten. Dat zijn de thema's die het meest naar voren komen bij ons onderzoek onder het winkelend publiek. Door het lage bezoekersaantal en de te hoge huren die niet zijn aangepast aan de neergang in de retail de afgelopen jaren, vooral in de middelgrote steden, houdt de middenstand het niet meer vol en gaan veel winkels failliet. Het bieden van gratis winkelruimte voor een bepaalde tijd gaf een kleine impuls aan het centrum in Hengelo.¹⁸ Echter wanneer de gratis termijn voorbij is, moet er gewoon weer huur worden betaald, waardoor winkels uiteindelijk weer failliet gaan. Zo is gebleken uit ons onderzoek.

Het winkelaanbod zou in het centrum van Hengelo een attractiefactor moeten zijn, het parkeren een weerstandsfactor. In een stad als Amsterdam is de attractiefactor, de winkels, groter dan de weerstandsfactor, het parkeren. Echter in Hengelo is het grote aanbod van winkels in de laatste jaren weggevallen en staan er vooral winkels leeg. Dit betekent dat er geen attractiefactor meer overblijft, enkel een weerstandsfactor.

Daar komt bij dat in Hengelo de voorziening van supermarkten en winkels uitstekend is geregeld per wijk. Elke wijk in Hengelo heeft een winkelcentrum met één of meer supermarkt(en), kledingwinkels en drogisterijen. Al deze winkelcentra hebben uitstekende gratis parkeermogelijkheden. Het centrum heeft dit niet en nog altijd moeten personen betalen voor het parkeren in Hengelo.

Verschillende onderzoekers hebben het betaald parkeren rondom winkelgebieden onderzocht. Onderzoekers van de Erasmus Universiteit Rotterdam kwamen tot de

¹⁸ TC Tubantia, www.tctubantia.nl (zoek op gratis winkelruimte)

conclusie dat er een positief significant verband bestaat tussen een parkeertarief en de omzet per vierkante meter. Dit betekent dat een hoger parkeertarief leidt tot een hogere omzet. In Winschoten is de afschaffing van het betaald parkeren onderzocht. Positieve effecten van deze afschaffing zijn dat klanten zich meer ontspannen gedragen, ze langer in de winkel blijven en vaker terugkomen.¹⁹

Echter vormt parkeerheffing ook een preventieve maatregel waarmee men voorkomt dat parkeerplaatsen in en rondom het centrum overvol zijn en blijven. Indien parkeren rondom het centrum gratis is, zullen de parkeerplaatsen dichtbij het winkelgebied overvol zijn en heeft men geen stimulans om tijdig te vertrekken.²⁰ Dit zal in Hengelo enkel een luxeprobleem vormen. Wanneer alle parkeerplaatsen bezet zijn zal dit enkel goed zijn voor de winkeliers, de marktlieden en de stad in zijn geheel.

Wat een belangrijker tegenargument vormt, zijn de kosten die het gratis parkeren met zich mee zal brengen. Afschaffing of verlaging van het parkeertarief heeft een grote financiële impact op de gemeentelijke begroting. Raadsleden zullen zelf de afweging tussen kosten en opbrengsten tegen elkaar af moeten zetten. Uit onderzoek is wel gebleken dat over het algemeen de kosten lager zijn dan de opbrengsten voor de gemeente.²¹

Meewegend de uitkomsten van gesprekken en enquêtes met betrokkenen en de resultaten van verschillende wetenschappelijke onderzoeken komen wij tot de conclusie dat het afschaffen, of in ieder geval verlagen, van parkeerkosten in Hengelo een belangrijke stimulans zal zijn voor de markt, de ondernemers rond het marktplein en het gehele centrum van Hengelo.

¹⁹ Mingardo & Meerkerk, 2012 www.sciencedirect.com (zoek op zoek op Mingardo)

²⁰ Shoup 2005. (<http://shoup.bol.ucla.edu/CruisingForParkingAccess.pdf>)

²¹ Mingardo & Meerkerk, 2012 www.sciencedirect.com (zoek op zoek op Mingardo)

van niets te doen naar veel te doen

Zoals eerder vermeld in dit rapport staan er in Hengelo veel winkels leeg. Onmiskenbaar is leegstand een probleem in de binnenstad en er zijn al veel projecten opgestart om ervoor te zorgen dat er weer leven in de binnenstad komt. Echter zonder verhuurders die de prijzen van huren naar beneden bijstellen, is het zinloos om verder geld te investeren in dat probleem. Dit zorgt verder voor een slecht ondernemersklimaat waardoor het verder daalt in de negatieve spiraal.

Dit is niet de enige factor die zorgt voor weinig bezoekers in de binnenstad. Zo blijkt uit ons onderzoek onder winkelend publiek. Een groot gemis bij het Hengeloos publiek zijn evenementen, maar liefst ruim 85% van de ondervraagden stelt dat er te weinig evenementen zijn op het marktplein in Hengelo. Tevens volgt uit gesprekken vaak dat dit ertoe leidt, samen met de treurige aanblik van het marktplein, dat personen niet graag op het marktplein komen. Dit is een erg opvallend resultaat aangezien er wel evenementen worden gehouden op het marktplein. Wanneer in onze interviews personen werden geconfronteerd met het feit dat er regelmatig evenementen worden gehouden op het marktplein, volgt de conclusie dat de evenementen er misschien wel zijn, maar dat het publiek er weinig van af weet. Daarnaast zijn de evenementen van korte duur waardoor niet voor een langere periode publiek wordt getrokken.

Het aantal evenementen op het marktplein neemt wel langzaam af. Door deze afname worden sommige geplande evenementen zelfs afgelast. Dit is in 2016 gebeurd bij het Stadstoernooi Jeu de Boules. Doordat zich te weinig personen hadden aangemeld om mee te doen, is dit toernooi afgelast.²² Wanneer deze trend zich voortzet, zullen meer evenementen vroegtijdig worden stopgezet of compleet worden afgelast.

Het probleem dat er niets te doen is op het marktplein volgens de Hengeloërs kent

²² Stichting Stadstoernooi Jeu de Boules Hengelo, <http://www.stadsjdb-hengelo.nl/> (zoek op Jeu de Boules)

meerdere kanten. Er is inderdaad alleen sporadisch iets te doen op het marktplein. Wanneer er wel wat te doen is, weten veel Hengeloërs er niets van af. Zo is gebleken uit ons onderzoek.

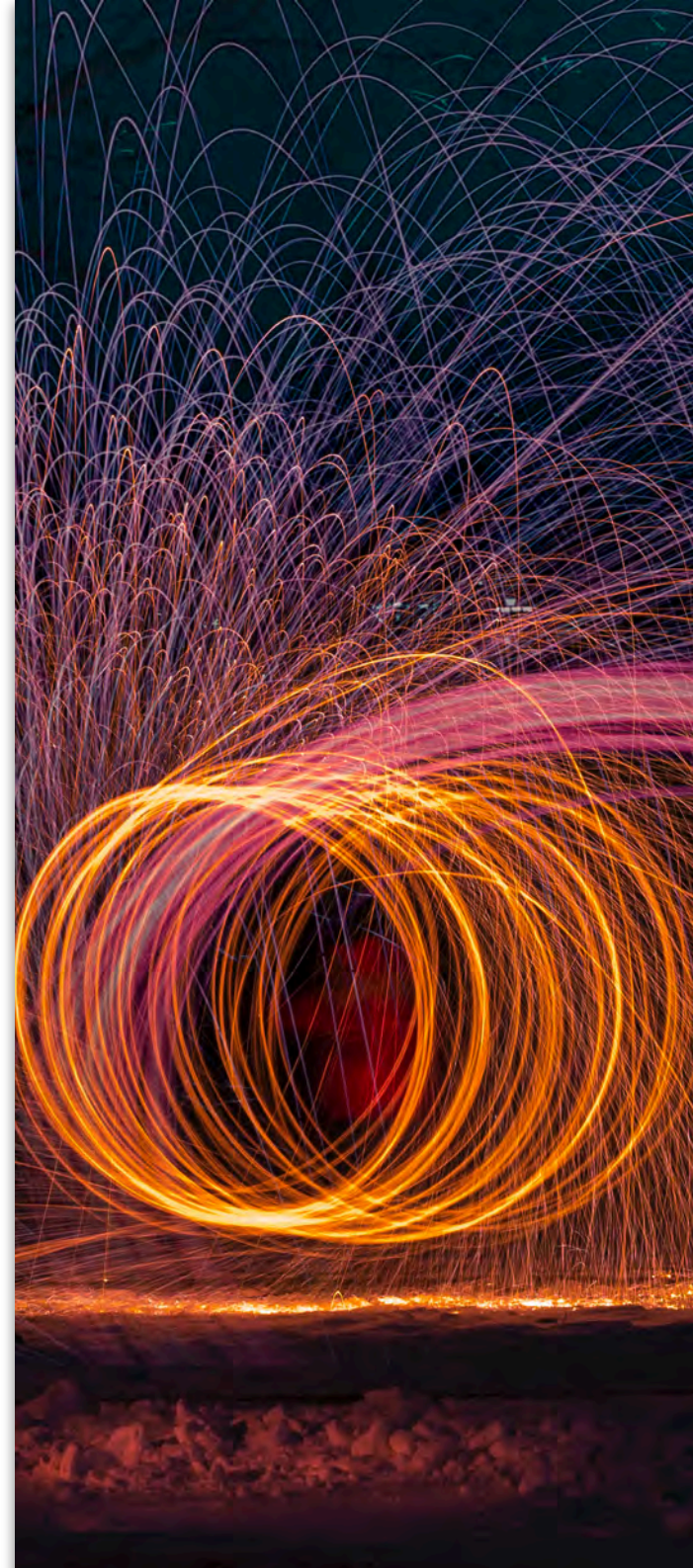
Wij doen op dat gebied meerdere aanbevelingen zodat op een blijvende wijze publiek zal worden getrokken naar het Hengelose marktplein.

Om te beginnen bevelen wij aan om een langdurig kunst- of lichtfestival te houden. In Amsterdam wordt het idee al vijf jaar uitgevoerd als het Amsterdam Light Festival. Het Amsterdam Light Festival is een jaarlijks terugkerend producerend lichtkunstfestival waarbij kunstenaars, architecten, designers en lichtontwerpers van over de hele wereld iedere winter hun lichtkunstwerken en installaties tot leven brengen. De werken zijn langs twee verschillende routes geplaatst, ieder met eigen thematiek.²³ Het festival beoogt de ontwikkeling van lichtkunst en lichtkunstenaars te stimuleren. Ook streeft het festival ernaar lichtkunst en lichtkunstenaars bekend te maken bij een groot publiek door lichtkunst in een vrij toegankelijke tentoonstelling in de openbare ruimte te plaatsen. Amsterdam heeft natuurlijk een luxepositie en heeft niet te maken met een tekort aan publiek. Echter voor Hengelo kan een langdurig lichtfestival in de winter op het marktplein of de gehele binnenstad zorgen voor een boost aan bezoekers. In Amsterdam trok het festival afgelopen jaar meer dan 900.000 bezoekers.²⁴ Wanneer Hengelo zich zou kunnen onderscheiden met een festival betekent dit meer bezoekers in de binnenstad, promotie en heeft Hengelo eindelijk iets om zich mee te kunnen onderscheiden.

Wanneer Hengelo het festival zou kopiëren van Amsterdam kan het zich natuurlijk niet onderscheiden. Van belang is dat Hengelo zich specifiek neerzet als een licht en techniek stad, mede vanwege de historie van Hengelo. Het festival kan in de praktijk neergezet worden als een plek waar Twentse kunstenaars en technici de kans krijgen om zichzelf te laten zien.

²³ Amsterdam Light Festival 2017. <https://amsterdamlightfestival.com/nl/over-het-festival/>

²⁴ nu.nl 2017. <http://www.nu.nl/reizen/4409679/amsterdam-light-festival-trekt-meer-bezoekers.html>

aanbevelingen in het kort:

het maken van een stadsroute
meer groen en water

kunst i.s.m. het ROC van Twente of Saxion

kenmerkende verlichting voor clusters en straten

centrum omlijnen met licht

meer evenementen op het marktplein

verlagen van de parkeerkosten

bestrating veranderen

dit rapport is tot stand gekomen door:

BRAM VAN BAAL

SHANNON DE LA COMBÉ

ISABELLE VACA

in opdracht van:

stichting
centrummanagement
hengelo

met dank aan:

ELLIS VAN DOOREN

LINDELIE MEIJER

MAYRA WESTERHOF

MARLOES TER HAAR-WIEFFERINK

bijlagen

onderzoeksvragen

De volgende onderzoeksvragen zijn van belang geweest voor ons onderzoek:

Deelvraag 1: Wat is het probleem met betrekking tot het Hengelose marktplein?

Door middel van enquêtes en interviews hebben wij een antwoord gezocht op deze vraag.

Hieruit bleek dat niet alleen de Hengeloërs de problematiek onderschrijven, maar ook de marktlieden en ondernemers in Hengelo zijn het erover eens; het marktplein mist sfeer. Het marktplein is het hart van de stad en het hart van de stad is leeg. Dat het marktplein toe is aan herinrichting is onder de Hengeloërs dan ook wel duidelijk.

Door middel van de interviews en de enquêtes hebben wij deze vraag compleet kunnen beantwoorden.

Deelvraag 2: Wat is er tot nu toe gedaan om het marktplein aantrekkelijker te maken?

In 2007 heeft de gemeente Hengelo een debat gevoerd met haar burgers over de binnenstad. De deelnemende Hengeloërs gaven aan dat ze meer sfeer, vrolijkheid en gezelligheid willen zien. Met name het marktplein kon wel een impuls gebruiken. Naar aanleiding van de uitkomst van het debat vond de gemeenteraad het passend om het gereserveerde budget voor kunst in te zetten voor het marktplein. Het gekozen schetsontwerp is mede uitgekozen door een afvaardiging van bewoners en ondernemers van de binnenstad als onderdeel van de selectiecommissie.

Om het marktplein gezelliger te maken is er in 2012 besloten om midden in het centrum vijf gigantische bronzen beren te plaatsen. De vijf bronzen beren zijn ontworpen door Marjoleijn Mandersloot en worden badgasten genoemd. Marjoleijn Mandersloot heeft meermaals kunstwerken gemaakt voor steden.

Door middel van desk-research hebben wij deze vraag kunnen beantwoorden.

Deelvraag 3: Wat zijn pull-factoren die mensen naar de markt kunnen trekken?

Een van de dingen die naar voren komt uit het onderzoek is dat mensen vaak dezelfde route lopen, waardoor zij in bepaalde gebieden van de stad niet of nauwelijks komen. De eerste aanbeveling is om een route uit te stippelen door de stad op basis van bijvoorbeeld een thema.

Daarnaast zal het marktplein van Hengelo door aanpassing van de bestrating al een hele andere aanblik hebben. Doordat de structuur van het marktplein als positief wordt ervaren, voor zowel de marktlieden als ook mindervaliden, zal daar niet de verandering in moeten zitten. Een mogelijkheid is het aanbrengen van motieven, kleuren en/of vormen in de bestrating.

Een andere pull-factor is het gebruiken van (gekleurd en bewegend) licht. Dit is een simpele manier om wat meer aandacht te trekken naar het marktplein, maar ook om Hengelo in het algemeen op de kaart te zetten. Dit is onderscheidend van omliggende steden. Ook kan gedacht worden aan een lichtfestival. Als voorbeeld kan gekeken worden naar het jaarlijkse lichtfestival in Amsterdam.

Hengelo en omstreken kent genoeg talent. Kostenefficiënt is een samenwerking met het ROC of een Hogeschool. Zo hebben studenten de mogelijkheid hun werken tentoon te stellen voor een groot publiek en biedt het de stad de mogelijkheid om kunst te laten zien op een manier die niet veel geld kost. Het mooiste zou zijn als de kunst makkelijk verplaatsbaar is.

Ten slotte is onze laatste aanbeveling het toevoegen van water en groen. Een groot deel van de Hengeloërs vindt het aanbrengen van groen en water op of rondom het marktplein een goed idee. Het zorgt voor invulling van het plein en doorbreekt de saaie en minimalistische uitstraling. Ook het toevoegen van terrasjes aan het marktplein zien veel mensen wel zitten, dit zou leiden tot meer sfeer op het marktplein.

Door middel van interviews, enquêtes en desk-research hebben wij deze vraag volledig kunnen beantwoorden.

verantwoording onderzoek

Marktkooplieden en ondernemers

Voor het onderzoek is er gebruik gemaakt van interviews. Er zijn twee categorieën personen ondervraagd. Ten eerste de marktkooplieden en ten tweede de ondernemers die hun onderneming rondom het marktplein hebben gevestigd. De marktkooplieden zijn op camera ondervraagd

Op woensdag 22 februari 2017 omstreeks 11.30 uur zijn in totaal tien interviews gehouden met marktkooplieden. Deze interviews zijn gehouden op het marktplein in Hengelo. De uitwerking van deze interviews bevinden zich in de bijlagen. We zijn op de markt rond gaan lopen en hebben verschillende personen aangesproken. Echter kregen wij van een paar personen te horen dat zij niet bereid waren een interview met ons af te nemen. In totaal hebben wij ongeveer 15 marktkooplieden aangesproken, waarvan tien bereid waren antwoorden te geven op onze vragen van het interview.

Er is gekozen voor het houden van tien interviews met deze personen omdat dit aantal een globaal beeld weergeeft van de mening van de marktkooplieden. Achter elke kraam staan weliswaar meerdere personen, maar wij hebben ervoor gekozen om de eigenaar van de kraam aan te spreken en met hen een interview te houden. Bovendien hebben wij ervoor gekozen om personen aan te spreken van verschillende soorten kramen. Dit hebben wij gedaan, om zo diversiteit te creëren in de ondervragden.

Het interview bestond uit open vragen. De antwoorden uit de interviews hebben wij met elkaar vergeleken en naar aanleiding van deze antwoorden zijn wij gekomen tot de aanbevelingen. Wij hebben de ondervraagde personen gevraagd naar negatieve punten van het plein, maar ook naar positieve punten. Ook hebben wij gevraagd wat deze personen zelf aan het plein zouden veranderen als zij het voor het zeggen hadden. Al deze antwoorden hebben wij meegenomen.

Dit is de verantwoording voor de ondernemers

Op woensdag 22 februari 2017 omstreeks 14.00 uur hebben wij aansluitend interviews afgenomen met ondernemers die in Hengelo gevestigd zijn. Deze interviews hebben wij voortgezet op vrijdag 24 februari 2017 rond 12.00 uur. Deze interviews vonden plaats in de onderneming zelf. We hebben ongeveer 18 ondernemers gevraagd of zij bereid waren tot een interview. Uiteindelijk hebben wij tien interviews afgenomen met ondernemers.

Er is gekozen voor het houden van tien interviews met ondernemers omdat dit aantal een globaal beeld weergeeft van de mening van de ondernemers die zijn gevestigd rondom het marktplein. Bovendien hebben wij ervoor gekozen ondernemers te vragen die verschilden in het soort onderneming. Hier hebben wij voor gekozen om zo de mening te horen van

ondernemers die in verschillende branches werkzaam zijn. Door deze ondernemers te ondervragen, hebben wij vanuit verschillende oogpunten kunnen kijken naar het marktplein.

Ook deze interviews bestonden uit open vragen. Tijdens het interview is veel doorgevraagd op de antwoorden die de ondernemers gaven. Na afloop van alle interviews hebben we de antwoorden met elkaar vergeleken en konden we de deze antwoorden in onze aanbevelingen meenemen.

Bij het vergelijken van de antwoorden is wel onderscheid gemaakt tussen de interviews van de ondernemers en de interviews met de marktkooplieden. Echter bleek dat zowel de marktkooplieden als de ondernemers beiden dezelfde pijnpunten van het marktplein hadden benoemd in het interview.

Hieronder bevindt zich een uitwerking van de interviews met de ondernemers.

Ondernemer 1

De onderneming heet Amy Bijoux en wij verkopen voornamelijk sieraden voor jonge vrouwen. Wij zitten al langere tijd in Hengelo, al ongeveer vier jaar, maar door omstandigheden zijn wij twee maanden geleden verhuisd naar dit pand. Voorheen zaten wij elders in de stad. Ik vind het marktplein heel erg rustig. Van mij mag het ook zeker wat drukker worden want dan komen er meer consumenten naar dit gebied van Hengelo en draaien we meer omzet. Ik kan mij zo niet bedenken wat ik een positief punt vind van het marktplein. Ik vind ook zeker dat het marktplein in de toekomst wel wat drukker mag worden. Het zou ook zeker erg fijn zijn als het marktplein wat gezelliger zou worden. Als ik iets mocht veranderen aan het marktplein zou ik ervoor zorgen dat er meer aandacht komt voor kinderen. Nu is het gewoon een kaal en leeg plein. Op de woensdag en zaterdag staat de markt er, maar verder is er niets te beleven. Ik zou graag zien dat er meer aan kinderen wordt gedacht door bijvoorbeeld een speeltoestel neer te zetten. Ook zou ik graag wat willen veranderen aan de leegstand. Ik heb nu het idee dat de leegstand er ook voor zorgt dat de mensen minder graag naar Hengelo willen komen.

Ondernemer 2

De onderneming heet Fabergé en wij zijn een zaak voor home interiors en fashion. De onderneming Fabergé is al meer dan 40 jaar gevestigd in Hengelo en ook al 40 jaar op dezelfde plek. Persoonlijk vind ik het marktplein erg kaal en saai, maar ik denk dat het marktplein wel potentie heeft om er echt iets leuks van te maken. Er moet alleen meer aandacht aan worden besteed. Er is ontzettend veel leegstand om het marktplein heen. Een paar jaar geleden werden wij benaderd door de gemeente met de vraag of wij aan het eind van de maand een koopzondag wilden houden. In het begin wilden wij dit erg graag en hebben we dit ook meerdere malen gedaan. We constateerden dat onze omzet in het begin een stijgende lijn liet zien door de koopzondag. Echter bleek na een tijd dat bepaalde ondernemingen wel open waren op zondag en andere ondernemingen niet. Hierdoor ontstond verwarring bij de consument want zij waren er niet meer zeker van of een winkel nu

open was of niet op die laatste zondag van de maand. Op een gegeven moment hebben wij de conclusie getrokken dat er voor ons te weinig mensen langskwamen op die ene zondag. Wij hebben hierdoor besloten om geen koopzondag meer te houden. Het marktplein is ook erg groot en mensen moeten vrij ver lopen om van de één naar de andere kant te komen. Hierdoor mist er een soort van gezelligheid. Als ik iets zou mogen veranderen aan het marktplein, dan zou ik eenmanszaken de kans geven door bijvoorbeeld een lagere huur te vragen en panden op te laten knappen. Het is jammer om de panden te verwaarlozen. Wat hier in Hengelo veel gebeurt is dat wanneer een pand leeg staat, er een ruit wordt volgeplakt met reclame om de leegstand maar zo min mogelijk te laten lijken. Dit vind ik erg zonde want zo wil er geen onderneming meer in.

Ondernemer 3

De onderneming heet NOA moda en wij zijn een modezaak. Sinds een jaar zitten wij in dit pand in Hengelo en dit is ook ons eerste pand. Wij hebben hiervoor niet ergens ander gezeten. Het marktplein hier vind ik ontzettend saai. Er valt helemaal niets te beleven als er geen markt is. Ik vind wel dat het marktplein een mooie locatie is en als er wat aandacht aan wordt gegeven, valt er ook echt wel iets van te maken. Een negatief punt van het marktplein is dat het kaal en onpersoonlijk is. Er mist een soort van sfeer. Ook zorgt de leegstand ervoor dat minder mensen langskomen. Doordat bijvoorbeeld de V&D uit Hengelo is vertrokken staat er een groot pand leeg. Mensen lopen vooral langs dezelfde route en zijn minder geneigd om een keer een andere route te pakken. Veel van onze klanten wisten in het begin ook helemaal niet dat wij in dit stukje van Hengelo gevestigd waren. Als ik iets zou mogen veranderen aan het marktplein, dan zou ik het horecaplein op het marktplein zetten. Ook zou ik het centrum wat compacter maken want ik vind het nu veel te breed. Het is echt kenmerkend voor de omgeving langs het marktplein dat er overal winkeltjes zijn. Dan zijn er hier weer en paar en dan zijn er daar weer een paar. Het centrum is te groot en mensen hebben een vaste route die ze willen lopen. Ook zijn de mensen niet op de hoogte van nieuwe winkels. Hengelo mist promotie van nieuwe winkels en ontwikkelingen. Door de leegstand in Hengelo hebben wij ook besloten om geen koopzondag meer te houden. Dit was niet meer rendabel voor ons.

Ondernemer 4

De onderneming heet Hoentje en creatie en wij zijn een speciaalzaak in houtbewerking. Bij ons kun je bijvoorbeeld een geschenk kopen van hout. Wij zijn pas recent geopend en zitten hier nu ongeveer zeven maanden. Ik vind het marktplein een mooie open plek. Echter vind ik wel dat er veel leegstand is. Ik denk niet dat ik er direct last van heb, maar toch komen mensen minder snel naar Hengelo omdat de stad niet vol is en er veel lege plekken zijn. Als ik iets zou mogen veranderen aan het marktplein, dan zou ik graag meer evenementen willen zien op dit plein. Hierbij denk ik bijvoorbeeld aan evenementen voor kinderen, maar ook een foodevenement waar consumenten verschillende soorten eten kunnen proeven. Ook zou het leuk zijn om een keer een ander soort markt te houden of een optreden. Ik kom zelf geregeld op de markt en dit plein is echt

de perfecte plek voor de markt. Ik vind dat het plein echt een probleem is als de markt er niet is. Dan is het een kale lege plek.

Ondernemer 5

Deze onderneming heet Studio Kidz en wij zijn een speciaalzaak voor kinderkleding. We zijn al een hele tijd gevestigd in Hengelo, maar we hebben een tijd onder een andere naam de onderneming gedreven. In 2006 zijn we met deze onderneming in Hengelo begonnen, maar in 2012/2013 werd het een heel ander concept. Ik vind het marktplein erg saai, maar voordat er in Hengelo veel leegstand kwam was het marktplein het centrale punt van Hengelo. Nadat er veel leegstand kwam werd de loopafstand voor veel consumenten te groot. Ik heb zelf geen last van de leegstand omdat wij een zeer gespecialiseerd bedrijf zijn. De consumenten komen speciaal voor ons naar Hengelo toe. Als je geen speciaalzaak bent, dan gaat de consument eerder naar Enschede toe want daar is gewoon meer te beleven. Als ik iets zou mogen veranderen aan het marktplein, dan zou ik de huurprijzen van de leegstaande gebouwen verlagen. Hiermee creëer je namelijk een positieve spiraal en komen er meer ondernemingen in die panden te zitten. Hengelo wordt zo gevuld met winkels en trekt zo meer publiek.

Ondernemer 6

De onderneming heet Central Soho en wij zijn een winkel waar we fashion, sieraden, nagellak, huisdecoratie etc. verkopen. We zitten hier vrij recent want in november 2016 zijn wij in dit pand getrokken. Ik vind dat er veel leegstand is in Hengelo en ook dat het marktplein veel lege plekken heeft. Ik heb gehoord dat er wel plannen zijn om ondernemers te helpen, maar hier kan elke factor een belangrijke rol spelen. Zo heeft het al invloed dat de H&M naar een ander pand in de stad gaat verhuizen. Doordat de H&M is verhuisd hebben consumenten geen reden meer om naar een bepaald gebied van Hengelo te gaan. Hierdoor missen meerdere ondernemers de aansluiting met de consument. Ik zou graag meer ondernemers willen zien. Hengelo is nu vrij leeg en ongezellig. De winkels die er zijn in Hengelo zitten ook erg verspreid en mensen hebben toch een bepaalde route die ze altijd lopen. Als mensen weten waar ze naartoe willen, dan komen ze wel. Als ik iets zou mogen veranderen aan het marktplein, dan zou ik graag een bepaalde sfeer creëren. Ook zou ik zeker samen gaan zitten met de consumenten. Zij zijn namelijk degenen die naar Hengelo komen om geld uit te geven. Vroeger winkelde je ook heel anders. Je ging toen veel meer naar de stad toe en nu koop je sneller iets via internet. Het plaatje van de stad klopt niet meer. In deze tijd moet je je als onderneming echt zien te onderscheiden. Dat proberen wij ook te doen. Wij hebben voor iedereen wat. Voor de mannen hebben we een mannencollectie, voor de vrouwen een vrouwencollectie en voor kinderen hebben wij ook iets.

Ondernemer 7

De onderneming heet Holland & Barret en wij zijn een klein winkeltje waar natuurlijke middelen worden verkocht. Al ongeveer 10 jaar zitten wij in dit pand in Hengelo. Ik vind dat het marktplein geen sfeer ademt. Het is niet zo dat het marktplein alleen maar kommer en kwel. Als er op woensdag en zaterdag markt is, dan is het vrij druk. Wel vind ik dat er veel leegstand is en dan vooral rondom het marktplein. Op het marktplein vind ik de toren wel leuk. Ik hoor van veel mensen dat ze de toren verschrikkelijk vinden, maar ik vind dat de toren daar best mooi staat. De bloempotten vind ik ook leuk, maar ik vind het jammer dat ze zo dicht op elkaar staan. Ik had het leuker gevonden als ze wat meer verspreid stonden. Het is jammer dat het 's avonds vrij donker is op het marktplein. Ook is het plein sfeerloos. Als ik iets zou mogen veranderen aan het marktplein, wat zou ik de bloempotten meer verspreiden en proberen hofjes te creëren. Met de hofjes bedoel ik dat ik graag meer speelsheid wil zien in het marktplein. Dit kan al door bijvoorbeeld op meerdere punten bankjes neer te zetten.

Ondernemer 8

Hoe heet de onderneming en hoe lang bent u al gevestigd in Hengelo?

De onderneming heet iCentre en we zitten al ongeveer zes jaar in Hengelo. We zijn een store waar elektronica wordt verkocht, maar ook klantenservice aanbieden. Het marktplein vinden wij erg saai, maar als er markt is, dan is het erg gezellig. Er zijn geen café's in de buurt en wanneer er geen markt is op het plein is het saai. Ook merk ik dat sinds de V&D weg is uit Hengelo, de aanloop veel minder is dan voorheen. Ik denk ook dat dit heeft te maken met de leegstand rondom het marktplein. Het één na het andere pand komt leeg te staan.

Als ik iets zou mogen veranderen aan het marktplein, dan zou ik een aantal leegstaande panden vullen met horeca. Zo weet ik dat het pand naast de Bakker Bart leeg staat en volgens mij zitten er rondom het marktplein verder alleen echt winkels en weinig café's. Ook zou ik het leuk vinden als er meer evenementen worden gehouden op het plein. Ik woon zelf in Enschede en daar is altijd iets te doen. Dit mis ik in Hengelo. Hengelo kan het marktplein wel mooier maken. Zo was er laatst tegenover de 'Twee wezen' muziek te horen. Dit maakte dat het daar veel gezelliger was.

Ondernemer 9

De onderneming heet Kwekkeboom en wij zijn een juwelierszaak. Sinds 1980 zitten we al in Hengelo. Ik vind het marktplein maar een saaie bedoeling. Het is sfeerloos en er mist een soort van eenheid. Overal zijn winkeltjes, maar ze staan niet dicht bij elkaar. Wel vind ik dat de beren leuk zijn gedaan. Ik woon zelf in Diepenheim en wat ze daar hebben gedaan is door leuke bankjes versierd met mozaïek neer te zetten. Dit hoeft natuurlijk niet precies hetzelfde te zijn, maar een beetje kleur in de bankjes zou al een verbetering zijn. Ook zou ik het leuk vinden als er iets met water wordt gedaan. Een soort waterplein. Dit wordt al gedaan in Rotterdam en Dordrecht en daar is het een groot succes. Ook vind ik dat de gemeente meer moeite moet doen om er iets leuks van te maken zoals bijvoorbeeld de schaatsbaan op het plein te zetten en niet ergens anders. De beren

vind ik leuk, maar ze hebben de gemeente gewoon te veel geld gekost. Ook vind ik dat als er wat komt, de gemeente moet zorgen dat er meer onderhoud wordt gepleegd. Nu is het zo dat er dan weer iets leuks wordt neergezet, maar na een tijd halen ze het weg omdat het hout gaat rotten. Met een beetje onderhoud kan zo'n houten bankje heel lang mee. Wat ik ook zou aanpassen is het parkeergeld. Doordat consumenten zoveel geld moeten betalen voor het parkeren komen ze niet meer langs.

Ondernemer 10

De onderneming heet Saluti en we zijn een kledingwinkel. Saluti zit al ongeveer 25 jaar in dit pand. Misschien zelfs al wel langer, maar toen was ik er nog niet. Ik vind dat het marktplein wel wat opgeleukt mag worden. Ik vind de Brink is wel gezellig en ook vind ik Markant leuk.

Een negatief punt aan het marktplein vind ik dat er zoveel leegstand is rondom. Ook is het vervelend dat aan de overkant zoveel leegstand is. Donderdagavond is het erg stil en hierdoor blijven de mensen weg. Als ik iets zou mogen veranderen aan het marktplein, dan zou ik proberen om meer gezelligheid te creëren. Heel simpel, maar dit kan al door bijvoorbeeld meer groen of meer bankjes. Ook vind ik dat ze iets moeten doen om de beren er leuker uit te laten zien. Ze staan daar zo alleen op dat plein en het ziet er een beetje troosteloos uit.

Hengeloërs

Naast het ondervragen van marktkooplieden en ondernemers, zijn ook de Hengeloërs ondervraagd. Dit is gedaan door middel van het verzamelen van enquêtes. In totaal zijn 31 enquêtes afgenomen.

Op vrijdag 24 februari 2017 te 14.00 uur hebben wij tevens enquêtes afgenomen met personen die op het marktplein aanwezig waren. Echter constateerden we dat weinig personen bereid waren een enquête in te vullen. Hierdoor hebben wij besloten de enquête online naar vrienden en familie te sturen die in Hengelo wonen, hebben gewoond of in Hengelo werken. De enquête is in de groepsapp van het Honours Programme Changing Cities geplaatst met de vraag of deze personen bereid waren de enquête in te vullen. Enige tijd geleden was er een bijeenkomst georganiseerd over het marktplein in Hengelo. Hierdoor waren deze personen op de hoogte van de situatie en konden zij ook een mening vormen over dit plein. De enquête is door zeven personen ingevuld.

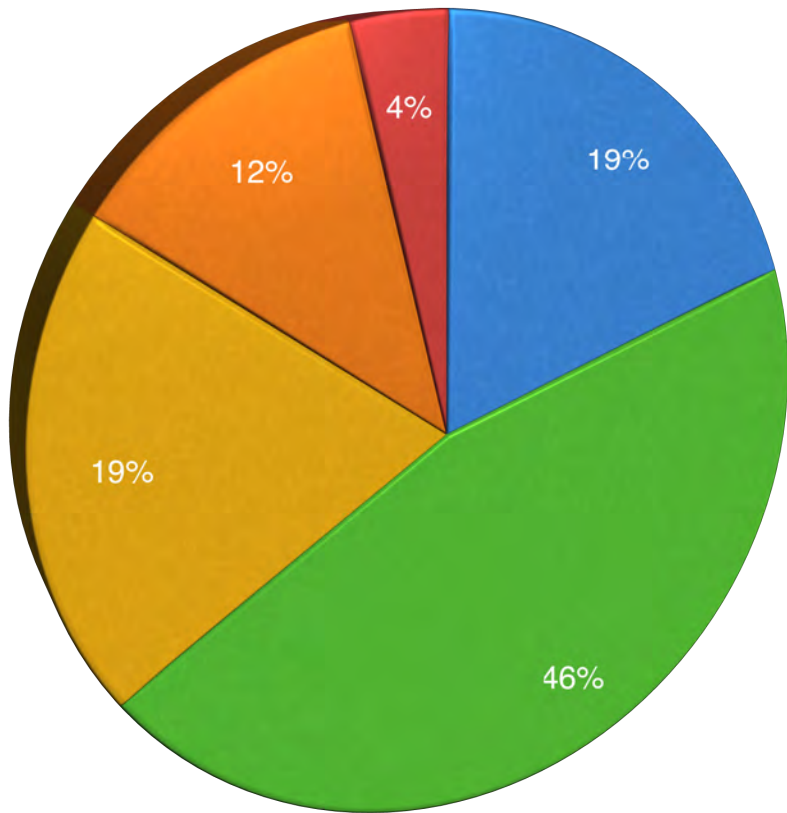
Ook is de enquête uitgedeeld aan het personeel van Emma's Eetcafé in Hengelo. Eén van de groepsleden heeft de enquête hier uitgedeeld. De enquête is door de medewerkers van Emma's Eetcafé acht keer ingevuld.

Tevens hebben wij vrienden en familie gevraagd de enquête in te vullen. De enquête is door familie en vrienden 16 keer ingevuld.

De vragen in de enquête bestonden uit vijf stellingen, twee open vragen en één vraag waarbij aan de geënquêteerde werd gevraagd het marktplein een cijfer te geven. Omdat de enquête grotendeels online is ingevuld, zijn de antwoorden automatisch omgezet in percentages in tabellen. De enquêtes die hardcopy zijn ingevuld, zijn later ingevoegd bij de antwoorden van de online enquête. Dit maakte het voor ons gemakkelijker om de antwoorden te vergelijken met elkaar en deze mee te nemen in onze aanbevelingen. In totaal hebben wij 31 enquêtes laten invullen.

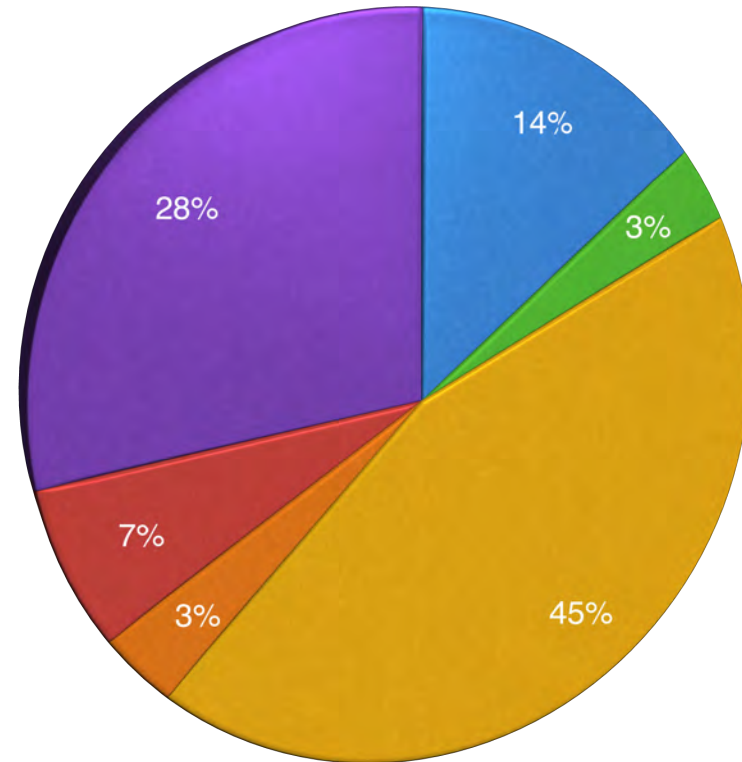
Hieronder volgen de verwerkte resultaten van de enquêtes.

De leeftijd van de ondervraagden

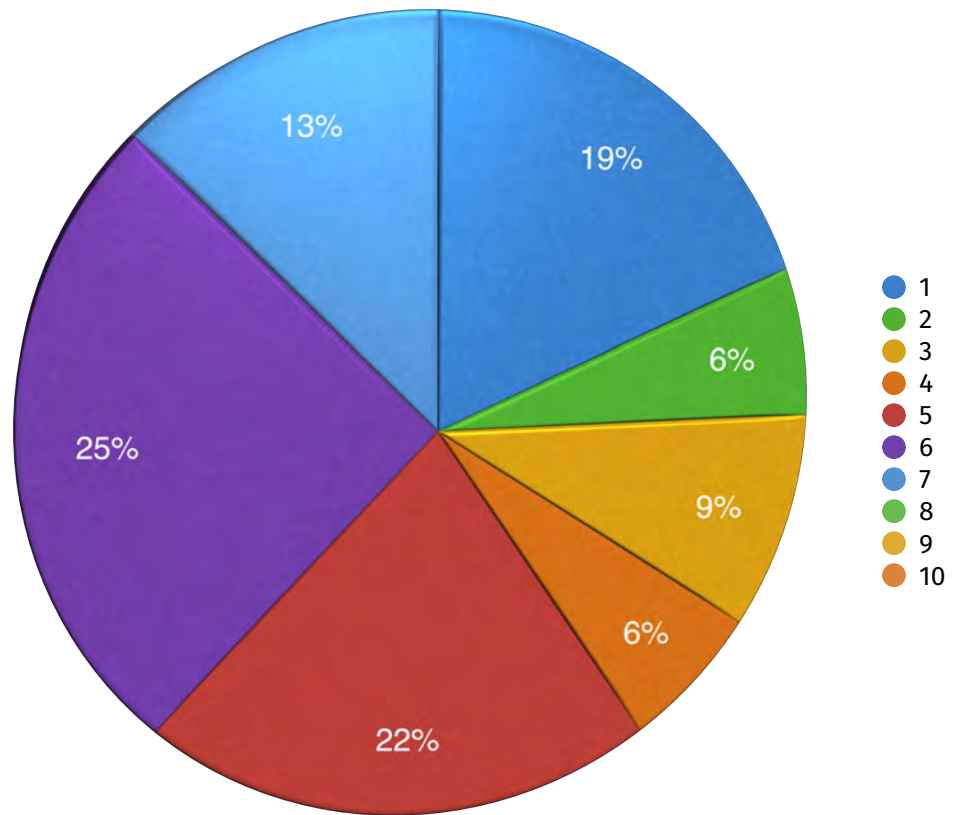
- 12-18
- 19-23
- 24-28
- 29-50
- 50+

Woonplaats

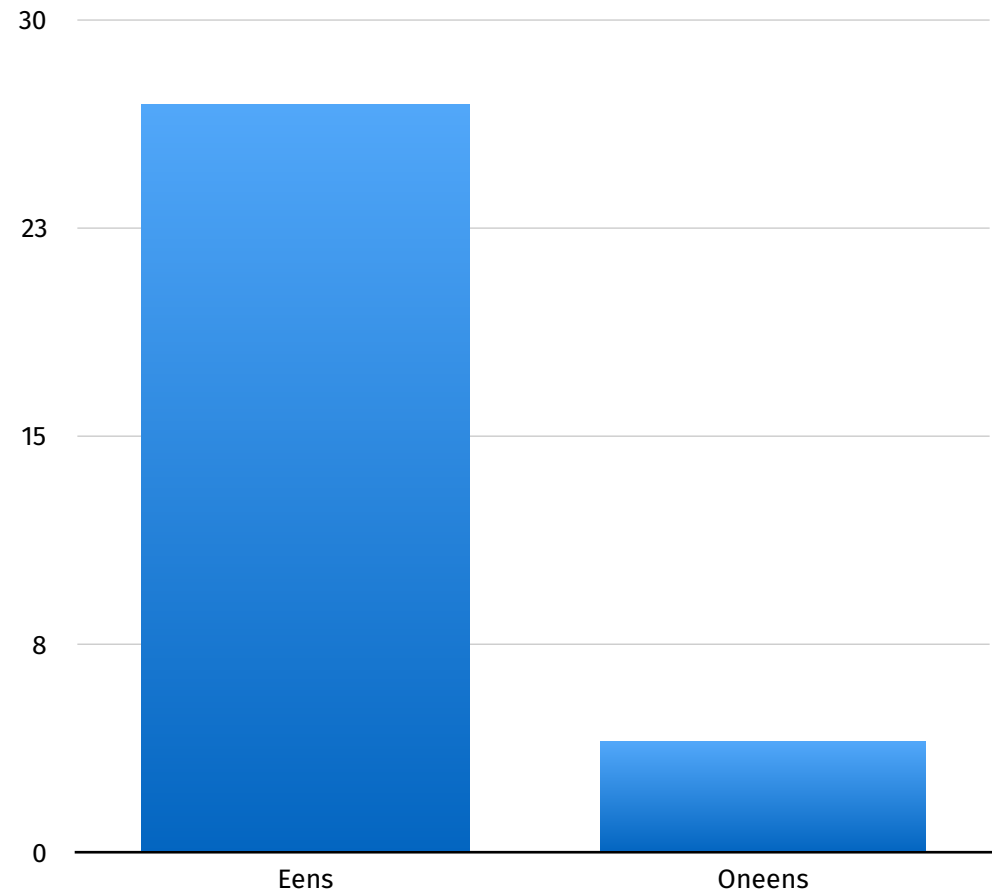

- Oldenzaal
- Lonneker
- Hengelo
- Borne
- Deventer
- Enschede

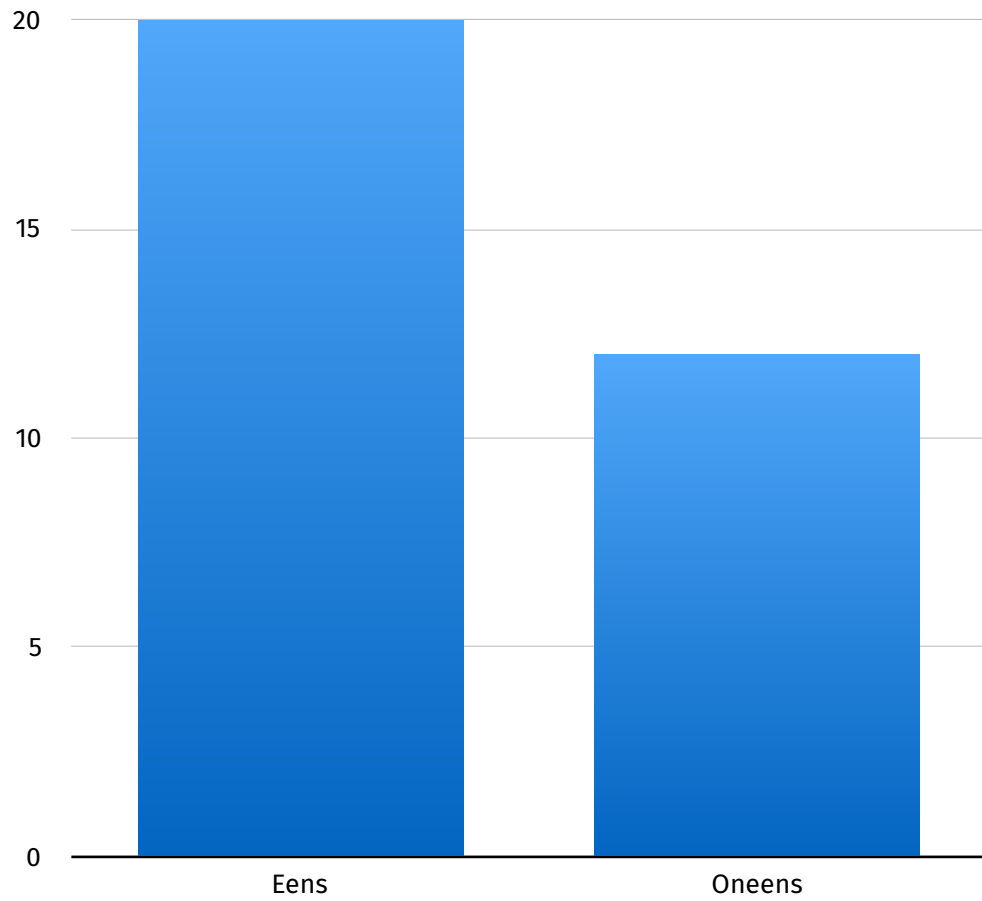
Gemiddeld cijfer die het marktplein in Hengelo krijgt:

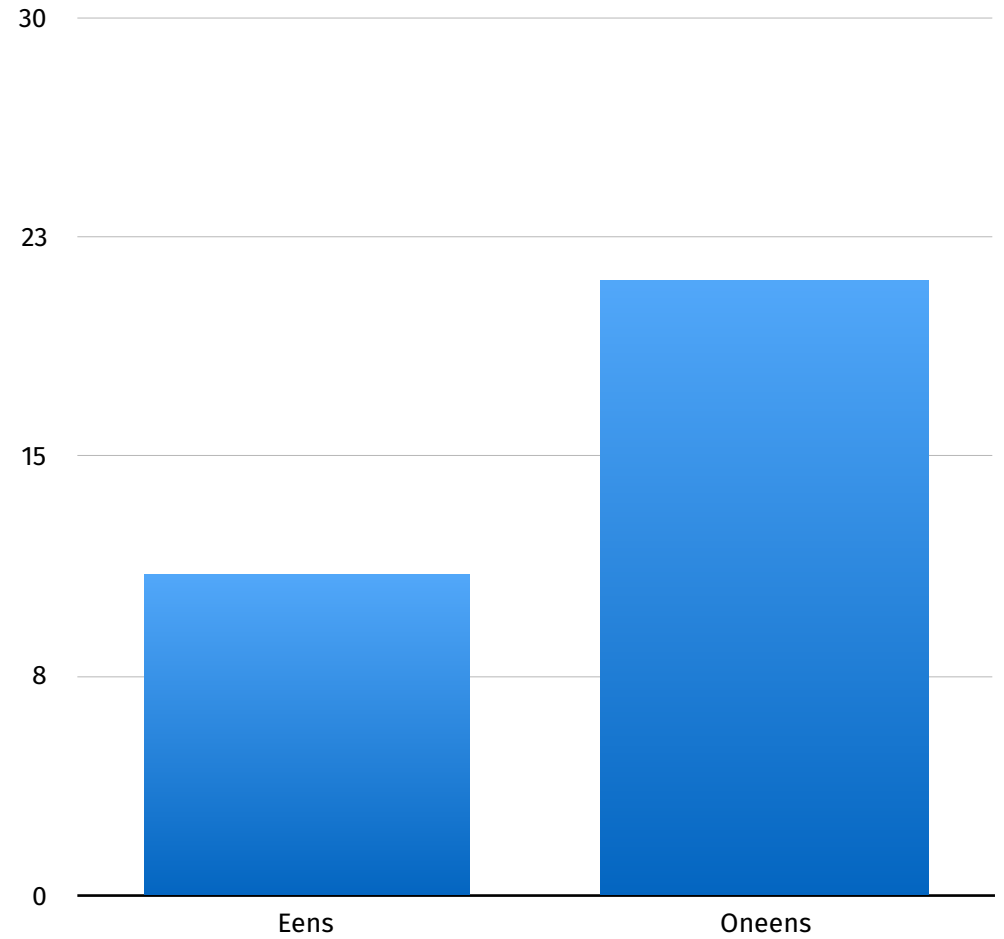
Stelling: Er zijn te weinig evenementen

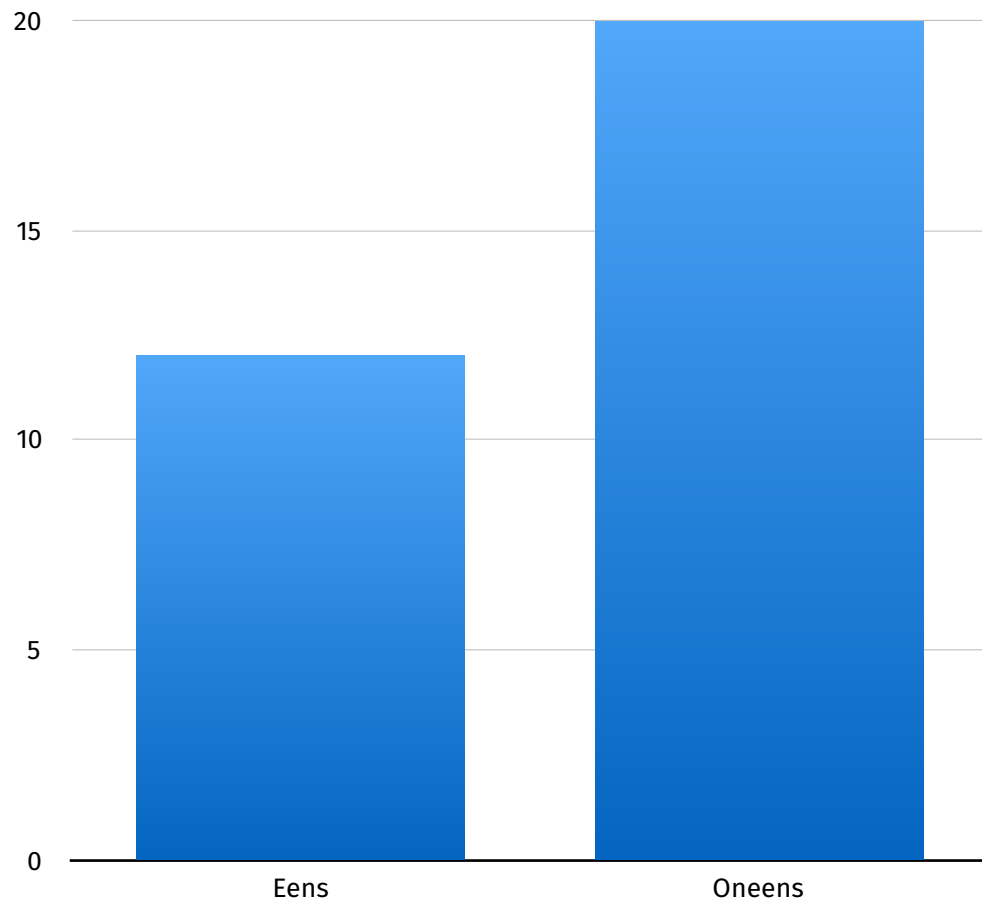
Stelling: De leegstand zorgt ervoor dat ik niet meer naar de binnenstad kom

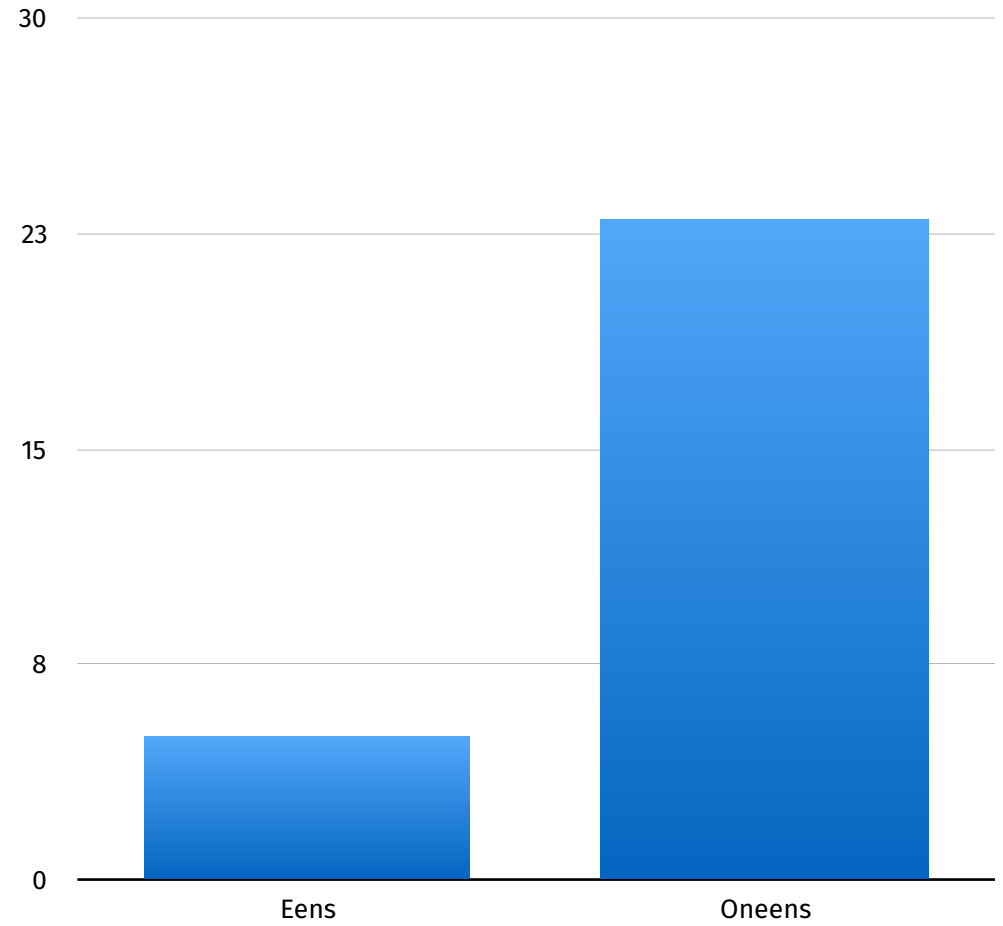
Stelling: Het marktplein ziet er in het donker veilig uit

Stelling: De parkeerkosten zorgen ervoor dat ik niet meer naar de binnenstad kom

Stelling: Het marktplein is altijd gezellig

ENQUÊTE

ONDERZOEK: MARKTPLEIN VAN HENGELO (i.o.v. Saxion University of Applied Sciences & SCH)

1	Hoe oud bent u?	
2	In welke stad woont u?	
3 A	Het marktplein in Hengelo vind ik:	Negatief ○—○—○—○—○—○—○—○—○—○ Positief 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
3 B	Waarom vindt u dat?	
4	Stelling: 'Er zijn te weinig evenementen op het marktplein'	☐ EENS ☐ ONEENS
5	Stelling: 'De leegstand zorgt ervoor dat ik niet meer naar de binnenstad kom'	☐ EENS ☐ ONEENS
6	Stelling: 'De parkeerkosten zorgen ervoor dat ik niet meer naar de binnenstad kom'	☐ EENS ☐ ONEENS
7	Stelling: 'Het marktplein ziet er in het donker veilig uit'	☐ EENS ☐ ONEENS
8	Stelling: 'Het marktplein is altijd gezellig'	☐ EENS ☐ ONEENS
9	Stel, u had het voor het zeggen, wat zou u willen veranderen aan het marktplein?	